

Hrad Muráň

Prehľad vykonaných prác v sezóne 2024/2025

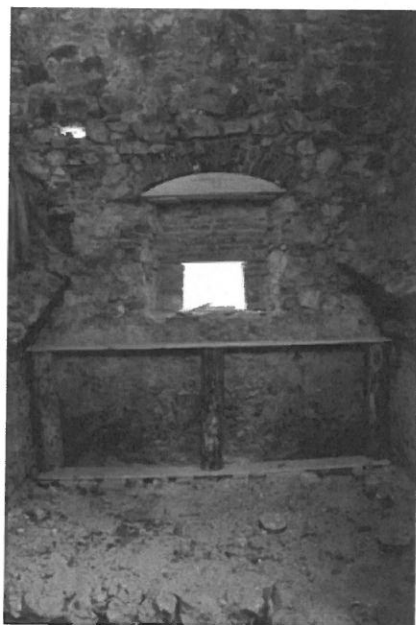
Aj v tejto stavebnej sezóne sa Obec Muráň zapojila do projektu obnovy hradu v rámci projektu "Ľudia a Hrady - krok k sociálnej ekonomike". Celkovo sa zamestnalo 12 pracovníkov. Z toho pomocní pracovníci 5, samostatní pracovníci 5, koordinátor 1, majster 1.

Hrad Muráň sa nachádza v národnom parku Muránska planina, patrí do 5. stupňa ochrany prírody. Areál hradu (3,8 ha) je súvisle zalesnený a členitý, bez zjazdného prístupu. Kládie to pomerne vysoké nároky na logistiku stavby.

Postup prác:

Dom veliteľa

Začistenie zvyškov malej tehlovej klenby, zameranie a zhotovenie ramenátu pre rekonštrukciu. Pri zaisťovaní bola zistená pôvodná niveleta tehlovej podlahy, kryjúcej klenbu. Oblúk staršieho zaslepeného okna bol tiež pre havarijný stav podložený ramenátom.

Vyhotovená bola dosková maketa budúceho schodiska vedúceho na poschodie (pre overenie reálnych rozmerov a zároveň súžiacia ako funkčné provizorium).

Podlahy a zachované stavebné štruktúry boli opätovne začistené a stanovené reálne nivelety. Takisto sme vyčistili starší prítokový kanál vysekaný v prírodnej skale. Pred stavbou domu veliteľa slúžil na napájanie susednej cisterny. Bol prekrytý geotextíliou a vyplnený murivom, aby uniesol váhu budúceho kamenného schodiska.

Osadenie ramenátu do komínového prieduchu. Malá pásová klenba z penovcov bude niesť líce múru a tehlovú podlahu na poschodí.

Vymeranie a osadenie druhého schodiska prepájajúceho výškový rozdiel častí prízemnia.

Príprava tehál na dostavbu klenieb a podláh. Okresávanie trávov potrebných na zastropenie časti nad kamenným schodiskom. Vyhľadávanie a kamenárske opracovanie vápencových nástupníc schodiska.

Výroba kresaných šambrán (okno nad schodiskom) a zárubní (schodisko), a ich osadenie. Ako materiál bol použitý jaseň z vyvrátených stromov v hradnom areáli.

Hlavná veža - severovýchodné nárožie a severný múr

Tato časť objektu takmer zanikla, pretože ňou viedol vyšliapaný turisticky chodník. Bolo odstránené veľké množstvo sutiny – šírka múru cca 150 cm. Po očistení pevného jadra sa objavili stopy po drevenom armovaní nárožia. Bola vyrobená a osadená jeho replika. Rovnako aj guľatiny lešenia. Práčne bolo najmä vyhotovenie masívnejších nárožných kvádrov. Múr sme doplnili miestami až do výšky 3 metrov.

Murovaný pilier

Počas letných privalových dažďov došlo k zosunutiu piliera pod hlavnou vežou nad turistickým chodníkom. Zostávajúce časti originálu mali úplne vyplavenú maltu a boli vysunuté tlakom sutiny. Preto sme museli obnažiť základ, ktorý tvorí prírodná skala. Bola drobivá a založenie líca bolo nedbalé. Odstránili sme uvoľnené časti a vytvorili ploché základové lôžko vysekaním zvetranej skaly. Hĺbka vylámaného lôžka v skale bola približne 80 cm. Spolu so suťou hĺbka výkopu dosahovala 2,80 m. Severné originálne nárožie bolo zakonzervované a západné neexistujúce nanovo postavené vrátane líca a jadra muriva. Postavené boli suché múriky ktoré zabezpečujú strmý svah pred zosuvom.

Južná výpadová bránka hradu a k nej príľahlý úsek hradieb (Bašove dvere)

Tato časť hradieb bola najviac staticky narušená, oblúk výpadovej bránky bol takmer úplne bez spojiva. Ťažké bloky klenby viseli len vďaka náhodne vklineným drobnejším kameňom.

Klenbu sme podmurovali bez ramenátu, doplnením chýbajúcich špaliet, hĺbkovou injektážou a vyklinovaním. V mieste veľkej kaverny sme po začistení objavili stopy po zaniknutej strieľni.

Aby bolo možné kavernu vyplniť, strieľňa bola rekonštruovaná vrátane kresaných drevených prvkov. Drevené prvky pre druhú, existujúcu strieľňu, boli tiež vyhotovené a čakajú na osadenie.

Tiež sa začalo s konzerváciou a doplnením odtrhnutého vnútorného líca hradby. Silné zvetranie a mimoriadne riziko zrútenia počas prac zvyšovalo náročnosť a zdĺhavosť projektu. Tento úsek hradieb sa podarilo nevyhnutne zabezpečiť, dôležitá však stále zostáva finalizácia.

Práce a revitalizačné práce súvisiace s obnovou hradného areálu

Veľmi náročné a časté bolo v tejto sezóne odstraňovanie a spracúvanie spadnutých stromov a ich koreňov. Tie často ohrozovali bezpečnosť pri stavebných prácach a sťažovali pohyb po areáli.

Boli vyhotovené schodiská a zábradlia zaisťujúce bezpečnosť (Severný bastion, okolie kaplnky, Koháryho palác, Cigánska veža)

Nutné kvôli stavebným prácam boli aj terénne úpravy, spádovanie terénu a stavba oporných suchých múrikov. Tiež vyhľadávanie a príprava murovacieho kameňa, stavba lešení, čerpanie vody, hasenie vápna a miešanie malty. Ručný výnos stavebného materiálu a pravidelný výnos pitnej vody zo vzdialeného prameňa.

Latrina, nevyhnutná pre zázemie tiež slúži stúpajúcemu počtu turistov. Bola po dvoch sezónach presunutá na nové miesto, čo si vyžiadalo rozsiahlejšie úpravy terénu, vykopanie novej jamy (hĺbka cca 2,5m) a stavbu schodiska a oporného múrika.

V Muráni 16.02.2026

Správu vypracoval: Viktor Šima

Za správnosť zodpovedá: Ing. Roman Goldschmidt - starosta obce

OBEC MURÁN
IČO: 328537
DIČ: 2020724717
049 01 MURÁN